

Datum

2025-01-15

Adress

Lugna gatan 82

Diarienummer

FSKF-2024-14110

Yttrande

Till

Kommunstyrelsen

**Remiss angående Remiss Försvarsdepartementet -
Kommuners och regioners grundläggande
beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)
STK-2024-1561**

Förskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förskolenämnden ställer sig positiv till förslagen i utredningen som syftar till att tydliggöra kommuners och regioners grundläggande ansvar och huvudsakliga arbetsuppgifter under fredstida kriser och höjd beredskap. Likaså att analysera statens styrning, uppföljning och finansiering av förmågehöjning rörande dessa samhällssektorer.

Yttrande

Förskolenämnden ställer sig överlag positiv till utredningen och de förslag som presenterats i betänkandet. Av betänkandet framgår att ambitionen är hög och att de åtgärder som föreslås kan komma att stärka och utveckla beredskapen och minska sårbarheten i Sveriges kommuner och regioner. Nämnden ställer sig även positiv till att de föreslagna förändringarna bör leda till en ny uppdaterad, mer ändamålsenlig och utförligt reglerad lag samt att den omfattar hela hotskalan.

Emellertid önskar förskolenämnden tillfoga några synpunkter med syfte att bidra till en ökad resiliens i våra verksamheter.

I betänkandet lyfts fram att inte enbart den föreslagna lagstiftning som ingår i den nya lagen (LKRB) är till fyllest för att reglera de åtgärder som berör ”beredskapsområdet”. Lagen behöver anpassas till andra speciallagstiftningar. För närvarande pågår remissförfarande kring krisreglering för skolområdet, *En modern krisreglering för verksamheter på skolområdet* U2024/02201. Bland annat förekommer förslag i denna som inte behandlas i detta betänkande och vice versa. Utredningen har givetvis inte kunnat ta hänsyn till presumtiva förändringar i dessa speciallagar men för förskolenämndens

vidkommande är det av vikt att dessa samordnas så att det inte uppstår framtida hinder för arbetet i verksamheten. Bland de frågor som behöver samordnas finns bland annat frågan om enskilda huvudmäns ansvar vid fredstida kriser eller höjd beredskap och bedrivandet av måltidsverksamhet under extrema bristsituationer och skillnader i föreslagen hotskala.

Ett annat angränsande ämne gäller de områden som betänkandet föreslår ska utredas av MSB. MSB föreslås få uppdraget att arbeta fram modeller för att göra de bedömningar och ställningstaganden som behöver göras såsom grundläggande verksamhetsförmåga, val av investeringar vid extrema bristsituationer, uthållighetsförmåga etcetera. Det är givetvis bra att en kompetent myndighet ges ett sådant uppdrag men det kan uppstå problem om kommuner eller regioner godtar skrivningar i betänkandet som sedermera väsentligen ändras utifrån MSB utredningsresultat. Inte minst berör detta förskolenämndens ansvarsområde där det enligt betänkandet föreslås en självhushållning i två veckors tid vid extrema bristsituationer. Därtill ett i detta sammanhang, ansvar för kommuner, att även ansvara för enskilda huvudmän inom sitt geografiska område i den mån de inte kan uppfylla sitt uppdrag.

Förskolenämnden vill även lämna några synpunkter på två specifika områden. Ansvaret för anvisningar av skyddsrum samt kommunens beredskap för omfattande eller extrema bristsituationer.

Angående anvisning till skyddsrum åligger det enligt betänkandet kommunen att utarbeta planer för att hjälpa både regionen, staten och enskilda fysiska eller juridiska personer som berörda verksamhetsutövare inom skola och vård- och omsorg att omedelbart komma i skydd vid ett väpnat angrepp. Förskolenämnden menar att förslaget inte är oproblematiskt att i delar som innebär att även överta ansvaret för hastig förflyttning av personer vare sig det är personal eller barn, elever eller brukare från verksamheter i andra sektorer. Ansvar behöver möjligen bytas ut mot samordning i detta fall. En annan del av problematiken är förekomsten av skyddsrum eller skyddade utrymmen i relation till förskoleverksamheter i staden. Sedan 2002 har det inte byggts några skyddsrum i Sverige. Under den tiden har Sverige på flera håll upplevt en avsevärd ökning av antalet barn. Detta har medfört att många nya förskolor byggts under denna period. Avsaknaden av skyddsrum är därför stor i relation till förskoleverksamheterna i staden. För att uppfylla uppgiften om att förflytta dessa till skyddsrum utsätter man därigenom personal och barn för stor fara. Detta innebär en stor utmaning för en kommun som exempelvis Malmö att uppfylla skrivningen enligt betänkandets förslag.

Rörande kommunens ansvar vid extrema bristsituationer ska kommunen med egna tillgängliga resurser under några dagar kunna försörja sina samhällsviktiga verksamheter. Försörjningen preciseras som vatten, el, värme och drivmedel samt reservdelar och reparationsutrustning. Därutöver preciseras måltidsverksamhet inom förskola och skola, med flera verksamheter som förväntas kunna försörjas under två veckors tid. Detta innebär en avsevärd nivåhöjning och som betänkandet mycket riktigt tydliggör, då behöver ersättas genom statliga medel. Härutöver betonas att kommunen även ansvarar för upprätthållandet av livsmedelsberedskapen för fristående skolor. För närvarande ansvarar Malmö stad för ca 16 100 förskolebarn och matförsörjning för dessa. Med förslaget i betänkandet utökas ansvaret till att omfatta ytterligare 3 100 barn vid extrema bristsituationer. Nämnden menar här att detta förslag behöver analyseras ytterligare samt att förtydligande behöver göras i speciallagstiftningar som exempelvis skollagen för att underlätta tydligheten och styrningen på detta område.

Ordförande Mohamed Yassin (MP)

Nämndsekreterare Ida Alm

[Här anger du om det finns reservationer/särskilda yttranden.]